

RP 204/2012 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 8 och 12 § i lagen om vissa tekniska anordningars överensstämmelse med gällande krav

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om vissa tekniska anordningars överensstämmelse med gällande krav ändras så att ett bemyndigande tas in i lagen. Enligt förslaget får det genom förordning av statsrådet föreskrivas om förbud mot eller begränsning av utsläppandet på marknaden av tekniska anordningar eller om uppställande av särskilda villkor för sådana anordningar på det sätt

som Europeiska unionens lagstiftning om maskiner förutsätter. Syftet med förslaget är att säkerställa att de beslut av kommissionen som avses i ett direktiv om maskiner genomförs i Finland på ett heltäckande sätt. Dessutom föreslås att en lagteknisk ändring görs i lagen.

Lagen avses träda i kraft våren 2013.

MOTIVERING

1 Nuläge

I artikel 9 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/42/EG om maskiner och om ändring av direktiv 95/16/EG, nedan *maskindirektivet*, föreskrivs om särskilda åtgärder avseende potentiellt riskfyllda maskiner. I artikel 9.1 föreskrivs att när kommissionen i enlighet med förfarandet för att invända mot en harmoniserad standard i artikel 10 i maskindirektivet anser att en harmoniserad standard inte fullständigt tillgodoser de grundläggande hälso- och säkerhetskrav som den omfattar och som anges i bilaga I, får kommissionen besluta om åtgärder där det krävs att medlemsstaterna ska förbjuda eller begränsa utsläppandet på marknaden av maskiner med tekniska egenskaper som kan innebära risker på grund av brister i standarden, eller ställa upp särskilda villkor för sådana maskiner. I punkt 1 i artikeln finns bestämmelser om att kommissionen får besluta om ovan nämnda åtgärder även när kommissionen vid iakttagande av skyddsklausulen i artikel 11 i maskindirektivet anser att en åtgärd som vidtagits av en medlemsstat är berättigad. I punkt 3 åläggs kommissionen att i de fall som avses i punkt 1 samråda med medlemsstaterna och andra berörda parter och ange vilka åtgärder den har för avsikt att vidta för att, på gemenskapsnivå, säkerställa hög nivå på skyddet för personers och i vissa fall husdjurs hälsa och säkerhet, skyddet av egendom och i tillämpliga delar skyddet för miljön. Kommissionen ska ta vederbörlig hänsyn till detta samråd när den beslutar om nödvändiga åtgärder. Åtgärder, som avser att ändra ickeväsentliga delar av maskindirektivet genom att komplettera det, ska godkännas i enlighet med det föreskrivande förfarandet med kontroll som avses i artikel 22.

I artikel 22.3 konstateras att när det hänvisas till denna punkt ska artiklarna 5a.1–5a.4 och artikel 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet. Rådets beslut 1999/468/EG om de förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebe-

fogenheter, nedan *kommittébeslutet*, har upphävts genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter, nedan *kommittéförordningen*, som trädde i kraft den 1 mars 2011. I den nya kommittéförordningen konstateras det dock att artikel 5a i kommittébeslutet fortsätter att gälla med avseende på befintliga grundläggande akter som hänvisar till den artikeln. Det betyder att på det föreskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 9 i maskindirektivet fortfarande tillämpas förfaranden enligt artikel 5a i kommittébeslutet.

Maskindirektivet har genomförts i Finland huvudsakligen genom statsrådets förordning om maskiners säkerhet (400/2008), nedan maskinförordningen. I maskinförordningen föreskrivs om de grundläggande hälso- och säkerhetskrav som gäller vid planering och konstruktion av maskiner samt om visande av deras överensstämmelse med kraven och om deras utsläppande på marknaden och tagande i drift. Nationellt sett har förordningen utfärdats med stöd av 4 § 2 mom. och 5 § 2 mom. i lagen om vissa tekniska anordningars överensstämmelse med gällande krav (1016/2004), nedan anordningslagen, och 40 § i lagen om konsumtionsvarors och konsumenttjänsters säkerhet (75/2004). Lagen om konsumtionsvarors och konsumenttjänsters säkerhet har upphävts genom konsumentssäkerhetslagen (920/2011). Enligt 55 § i konsumentssäkerhetslagen förblir författningar och bestämmelser som utfärdats med stöd av lagen om konsumtionsvarors och konsumenttjänsters säkerhet alltså i kraft.

I maskinförordningen har dock inte tagits in de bestämmelser om marknadskontroll av maskiner som ingår i maskindirektivet. Nationella bestämmelser om marknadskontroll av maskiner när det gäller tekniska anordningar som är avsedda att användas för eller som i betydande omfattning används för enskild konsumtion finns i konsumentssäkerhetslagen och när det gäller tekniska anord-

ningar som är avsedda att användas för yrkesmässigt bruk i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen (44/2006), nedan tillsynslagen.

Enligt 18 § 2 mom. i tillsynslagen kan social- och hälsovårdsministeriet förbjuda att en produkt släpps ut på marknaden eller överläts för att användas innan den uppfyller kraven. I stället för förbud kan ministeriet utfärda begränsningar eller ställa villkor för att en produkt ska få överlätas. Om det finns grundad anledning att misstänka att en produkt inte överensstämmer med kraven, kan ministeriet förbjuda att produkten släpps ut på marknaden eller överläts för att användas tills det utretts att produkten överensstämmer med kraven. Enligt 3 mom. i samma paragraf kan ministeriet, trots att en produkt på behörigt sätt har släppts ut på marknaden eller överläts för att användas, meddela ett förbud enligt 2 mom. eller uppställa begränsningar eller villkor för att produkten ska få släppas ut på marknaden eller överlätas för att användas, om produkten är ägnad att äventyra säkerheten för människor eller egendom. Med stöd av befogenheten enligt tillsynslagen kan social- och hälsovårdsministeriet förbjuda att en produkt släpps ut på marknaden eller uppställa begränsningar eller villkor för att produkten ska få överlätas genom att meddela ett förvaltningsbeslut som gäller en enskild tillverkare, importör eller försäljare av en viss teknisk anordning eller någon motsvarande aktör. Det här gäller dock endast förvaltningsbeslut som meddelas en enskild instans och ministeriet har inte getts befogenhet att meddela något allmänt förbud eller uppställa någon allmän begränsning som samtidigt skulle gälla alla importörer eller försäljare av vissa tekniska anordningar.

Enskilda förvaltningsbeslut utgör inte nödvändigtvis någon fullständig garanti för att de beslut som kommissionen antar med stöd av artikel 9 i maskindirektivet genomförs på nationell nivå om kommissionen t.ex. förbjuder att en viss teknisk anordning släpps ut på marknaden i medlemsstaterna. Det är inte möjligt att med stöd av gällande lagstiftning utfärda allmänna bestämmelser för att förbjuda att en teknisk anordning som är avsedd

för yrkesmässigt bruk släpps ut på marknaden eller för att begränsa utsläppandet. Detta är problematiskt eftersom det inte finns garanti för att man med enskilda förvaltningsbeslut når alla importörer, försäljare och andra eventuella aktörer, vilket innebär att någon instans fortfarande kan marknadsföra anordningar som enligt kommissionens beslut är avsedda att förbjudas utan att myndigheterna vet om det.

Däremot finns det i 52 § i konsument säkerhetslagen bestämmelser om bemyndigande att utfärda förordning. Enligt paragrafen får närmare bestämmelser om de krav som ställs på konsumtionsvaror och konsumenttjänster till skydd för hälsa och egendom utfärdas genom förordning av statsrådet. Med stöd av bemyndigandet kan det utfärdas förordning av statsrådet, genom vilken kommissionens genomförandebestämmelser enligt artikel 9 i maskindirektivet kan genomföras när det gäller konsumtionsvaror.

Enligt kommissionens beslut 2012/32/EU om krav på att medlemsstaterna ska förbjuda utsläppandet på marknaden av ledade skärverktyg avsedda för bärbara handhållna röjsågar ska medlemsstaterna förbjuda utsläppandet på marknaden av ledade skärverktyg som består av flera sammankopplade metalldelar avsedda för bärbara handhållna röjsågar. Detta är det första beslutet som kommissionen har antagit med stöd av artikel 9 i maskindirektivet. För att detta beslut och beslut som kommissionen eventuellt i framtiden antar med stöd av artikel 9 i maskindirektivet ska kunna genomföras på ett heltäckande sätt i Finland krävs det att lagstiftningsåtgärder vidtas, eftersom EU-bestämmelser inte kan genomföras tillräckligt effektivt med de möjligheter som gällande lagstiftning ger. De bestämmelser som utfärdas för genomförande av kommissionens beslut enligt artikel 9 i maskindirektivet gäller inskränkning av näringsfriheten och begränsning av individens grundläggande rättigheter och skyldigheter, vilket innebär att bestämmelser om detta uttryckligen ska utfärdas på lagnivå enligt grundlagen. Således kan man inte utan bemyndigande på lagnivå utfärda allmänna bestämmelser som gäller alla aktörer för att förbjuda att en viss anordning släpps ut på

marknaden eller för att begränsa utsläppandet.

2 Föreslagna ändringar

Det föreslås att till 8 § i anordningslagen fogas ett nytt 3 mom. enligt vilket utsläppandet på marknaden av tekniska anordningar får förbjudas eller begränsas eller särskilda villkor för sådana anordningar uppställas genom förordning av statsrådet på det sätt som Europeiska unionens lagstiftning om maskiner förutsätter i fråga om anordningars överensstämmelse med hälso- och säkerhetskraven. Överlåtelseförbud eller någon annan begränsning kommer enligt 2 § i anordningslagen att tillämpas på tillverkare, importörer, säljare och andra personer som i Finland släpper ut på marknaden tekniska anordningar som i väsentlig omfattning är avsedda för arbetsbruk eller överlåter sådana för användning.

Det nya bemyndigandet ger statsrådet rätt att genomföra kommissionens genomförandebestämmelser enligt artikel 9 i maskindirektivet genom förordning. Bemyndigandet ska uttryckligen gälla genomförandet av Europeiska unionens lagstiftning och ger således inte statsrådet rätt att utfärda förordning om sådana anordningar som endast nationellt har konstaterats orsaka risker för olycksfall eller olägenheter för hälsan. Även om kommissionens genomförandebestämmelser är av teknisk natur, specificerade och riktar sig till en begränsad yrkesgrupp har man föreslagit att bemyndigandet att utfärda förordning ges statsrådet eftersom förbud att släppa ut en anordning på marknaden i princip är en betydande begränsning.

I 12 § 2 mom. i lagen hänvisas till lagen om konsumtionsvarors och konsumenttjänsters säkerhet (75/2004) som har upphävts genom konsument säkerhetslagen (920/2011). Det föreslås att hänvisningsbestämmelsen i 2 mom. ändras så att den hänvisar till gällande lag.

3 Propositionens konsekvenser

Förbud mot eller begränsning av utsläppandet på marknaden av tekniska anordningar eller uppställandet av särskilda villkor för sådana anordningar har konsekvenser för alla företag vars verksamhetsområde omfattar t.ex. tillverkning eller försäljning av produkten i fråga. Produkter som inte uppfyller kraven har dock inte rätt till fri rörlighet för varor.

Genom propositionen främjas även skyddet av hälsa och säkerhet. Förbud mot och begränsning av utsläppande på marknaden av tekniska anordningar som är farliga för hälsan och säkerheten minskar antalet olycksfall som sådana anordningar föranleder och avsikten med regleringen är att förebygga skador och dödsfall som orsakas av anordningar som konstaterats vara farliga.

4 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet. Förslaget har behandlats och enhälligt godkänts i delegationen för beredning av arbetarskyddsbestämmelser, där de viktigaste arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna och andra samarbetsparter är företrädare. Propositionen sändes på remiss till arbets- och näringsministeriet samt justitieministeriet. Arbets- och näringsministeriet hade ingenting att anmärka på propositionen. Justitieministeriet fäste uppmärksamhet vid vissa författningstekniska punkter. Propositionen har ändrats enligt justitieministeriets förslag.

5 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft våren 2013.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

*Lagförslag***Lag****om ändring av 8 och 12 § i lagen om vissa tekniska anordningars överensstämmelse med gällande krav**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om vissa tekniska anordningars överensstämmelse med gällande krav (1016/2004) 12 § 2 mom. och
fogas till 8 § ett nytt 3 mom. som följer:

8 §

Förutsatt överensstämmelse

Genom förordning av statsrådet får utsläppande på marknaden av en teknisk anordning förbjudas eller begränsas eller särskilda villkor för en anordning uppställas i enlighet med vad som krävs i Europeiska unionens lagstiftning om maskiner med anledning av att en anordning inte överensstämmer med hälso- och säkerhetskraven.

12 §

Tillsyn

Bestämmelser om överensstämmelse med kraven och om kontrollen när det gäller tekniska anordningar som är avsedda att användas för, eller i betydande omfattning används för, enskild konsumtion finns i konsument säkerhetslagen (920/2011).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 24 januari 2013

Statsminister**JYRKI KATAINEN**

Social- och hälsovårdsminister *Paula Risikko*

Lag**om ändring av 8 och 12 § i lagen om vissa tekniska anordningars överensstämmelse med gällande krav**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om vissa tekniska anordningars överensstämmelse med gällande krav (1016/2004) 12 § 2 mom. och
fogas till 8 § ett nytt 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §

Förutsatt överensstämmelse

Genom förordning av statsrådet får utsläppande på marknaden av en teknisk anordning förbjudas eller begränsas eller särskilda villkor för en anordning uppställas i enlighet med vad som krävs i Europeiska unionens lagstiftning om maskiner med anledning av att en anordning inte överensstämmer med hälso- och säkerhetskraven.

12 §

12 §

Tillsyn

Tillsyn

I fråga om överensstämmelsen samt kontrollen när det gäller tekniska anordningar som är avsedda att användas för, eller i väsentlig omfattning används för, enskild konsumtion bestäms i lagen om konsumtionsvarors och konsumenttjänsters säkerhet (75/2004).

Bestämmelser om överensstämmelse med kraven och om kontrollen när det gäller tekniska anordningar som är avsedda att användas för, eller i betydande omfattning används för, enskild konsumtion finns i *konsumentssäkerhetslagen (920/2011)*.

Denna lag träder i kraft den 20 .